

ОЛЕКСАНДР РИСАК ЯК ДОСЛІДНИК ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

У статті висвітлено рецепцію творчості Лесі Українки в науковому доробку педагога, науковця, професора Олександра Рисака. Проаналізовано рецензії, статті, монографії, опубліковані від 1974 року. Запропоновано бібліографію праць О. Рисака про Лесю Українку.

Ключові слова: Леся Українка, видання, матеріали дослідження, монографія, бібліографія.

Златогорская Людмила. Александр Рысак как исследователь творчества Леси Украинки. Стаття освітлює рецепцію творчості Лесі Українки в науковій праці педагога, наукового працівника, професора Олександра Рисака. Аналізуються рецензії, статті, монографії, опубліковані від 1974 року. Предлягається бібліографія творів О. Рисака про Лесю Українку.

Ключевые слова: Леся Украинка, издание, материалы исследования, монография, библиография.

Zlatogorska Ludmila. Oleksandr Risak as a Researcher of Creation by Lesya Ukrainka. The article lights up the reception of creation by Lesya Ukrainka in scientific work of teacher, research worker, professor Oleksandr Risaka. Reviews, articles, monographs, published from 1974 years, are analysed. Bibliography of labours of O. Risaka is offered about Lesya Ukrainka.

Key words: Lesya Ukrainka, edition, research materials, monograph, bibliography.

Постановка наукової проблеми та її значення. Серед науковців, чия творчість пов'язана з іменем Лесі Українки, вагомим є творчий

доробок провідного дослідника творчості Лесі Українки, відомого в Україні та за її межами вченого, літературознавця, професора, нашого викладача Олександра Рисака.

«Суть життя і творчості обдарованого, працьовитого, інтелігентного нашого земляка Олександра Рисака можна означити так: “Талант, осяяний Лесиним словом”. ...Адже скрупульозне, пошукове, сказати б навіть, романтичне захоплення творчістю геніальної української поетеси, безмежний пієтет до її слова стали для нього, без перебільшення, сенсом життя», – писав Василь Гей [2; 3].

Формування мети та завдань статті. Завдання нашої статті – розглянути етапи наукового зацікавлення творчістю Лесі Українки, що стало змістом життя професора, доктора філологічних наук Олександра Рисака. Захоплення творчим пошуком, систематизація та втілення задумів у рецензії, наукові праці та монографії засвідчує професійне та глибоке знання досліджуваної теми. Підсумком статті є укладена бібліографія праць О. Рисака про Лесю Українку від 1974 року.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Науково-дослідницька робота, пов'язана з життям і творчістю Лесі Українки розпочалася ще в студентські роки, коли Олександр Опанасович навчався на філологічному факультеті Львівського державного університету імені І. Франка. У своїх спогадах він зазначає, що «захоплення творчістю Лесі Українки, її літературним талантом і людським благородством прийшло до мене ще в студентські роки. Осмислюючи тему кандидатської роботи, що була присвячена творчій спадщині нашої славетної землячки, я все більше входив у її прекрасний поетичний світ. Ідея створення власної лесеніани виникла тоді, коли я в 1972 році вперше потрапив до архіву в Києві. Подав оголошення в газету “Книжное обозрение” про те, що пропоную обмін цінних книг на книги Лесі Українки. І таким чином розпочалося моє листування з книголюбамі з різних куточків тодішнього СРСР. А згодом отримав дорогі для мене книги з Тули, Душанбе, Прибалтики... Все, що мені вдалося зібрати за 25 років, потребувало, звичайно, затрат і часу, і матеріальних. Скажімо, за чотиритомник творів Лесі Українки російською мовою я віддав “Міфологічний словник”. Перш ніж отримати переклади Марії Комісарової та Миколи Брауна, я перечитав усе, що вони написали, написав сам про їхню творчість, тоді поїхав до них в Комарово. Так що не важко зрозуміти, наскільки й справді дорогі мені і листи їхні і рукописи» [6].

Перші рецензії у часописах «Молодий ленінець», «Жовтень», «Друг читача», «Українське літературознавство», «Вітчизна» на книги О. Й. Дейча «Дыхание времени», Л. Кулінської «Проза Лесі Українки» побачили світ 1974 року, а від 1975 року з'являються публікації, у яких аналізуються твори Лесі Українки, перекладені російською мовою («Подих часу» (про переклади Р. Заславського), «З нових перекладів Лесі Українки», «Григорій Петніков – перекладач Лесі Українки», «Поэзия Леси Украинки в переводах Марии Комиссаровой» тощо). У них автор, насамперед, звертає увагу на якість і точність поетичного перекладу, вміння перекладача не знехтувати акцентованими деталями, чітко передати ідейний зміст та образну систему оригіналу. Зацікавлення Олександра Рисака перекладами творчої спадщини Лесі Українки на різні мови переросло в дослідницько-пошукову роботу – пошуки автографів, матеріалів, особисті зустрічі та листування з перекладачами творів Лесі Українки, які проживали в Москві, Ленінграді та інших містах. Дослідник згадує: «я розшукав і мав приємність спілкуватися з такими відомими перекладачами Лесі Українки, як Павло Антокольський, Маргарита Алігер, Володимир Росельс. В Комарово, під Ленінградом, жив більше місяця на дачі в родині Марії Комісарової і Миколи Брауна, листувався з Всеволодом Рождественським. Це давало можливість відчувати атмосферу, духовне життя Петрограда 20–30 років. Я спілкувався з письменниками, які знали особисто Блока, Гумільова, Ахматову, славетних митців того часу. І так чи інакше це давало мені можливість глибшого проникнення у світ творчості Лесі Українки, як і робота в архівах, спец фондах, де зберігалися матеріали, пов'язані з життям геніальної поетес» [5].

1978 року Олександр Рисак успішно захищає кандидатську дисертацію на тему «Леся Українка в російських перекладах», а ще через три роки (1981) виходить друком перша монографія «Животворный источник духовного вдохновения: Поэзия Леси Украинки в русских переводах», яка була присвячена 110-тій річниці від дня народження Лесі Українки. У ній автор досліджує теоретичні аспекти художнього перекладу та пропонує детальний аналіз перекладацької спадщини російських дослідників творів Лесі Українки (Маргарити Алігер, Павла Антокольського, Миколи Брауна, Марії Комісарової, Всеволода Рождественського та ін.), а також додає список перекладів творів письменниці російською мовою і покажчик імен, який налічує понад 350 прізвищ.

Наступні етапи зростання і глибшого розширення інтересів ученого тісно пов'язані з працею в галузі синтезу мистецтв, де він висловлював свої спостереження з приводу поєднання музики, живопису й художнього слова. «Лесин дивосвіт» (1986), «Музика та живопис у житті й творчості Лесі Українки» (1991), «Я житиму сльозою серед співів...» (1991) тощо – такими є його подальші праці, тези і виступи, що стосувалися цієї проблеми. Монографія «Лесин дивосвіт» (1992) – це власне прочитання спадщини Лесі Українки, включаючи й епістолярій, де автор досліджує передусім конструктивні засоби суміжних мистецтв: слова, живопису й музики. Сам автор назвами розділів конкретизує напрямки, за якими вибудоване дослідження: «Поезія і музика слова» – деякі аспекти теорії синтезу мистецтв, класифікація «термінологічних гнізд»; «У світлі мелодій та барв» – музика та живопис у житті та творчості Лесі Українки, вибудовує цілий музичний ряд настроїв і почуттів ліричного героя, а також досліджує кольорову гаму поетичних творів письменниці; «У гармонії барв та мелодій» – узагальнюються думки про музичні та малярські образи, що «створюють особливу емоційну атмосферу, відповідний контекст, в якому розкривається історія життя ліричного персонажа, найрозмаїтіші вияви його душевного стану» [7, 174]. О. Рисак, говорячи про синтез мистецтв, зазначав: «у результаті постійних пошуків, заглиблення у творчість Лесі Українки, відчув, що певні періоди література тяжіє до суміжних мистецтв – музики, малярства, архітектурного вияву. Та це не знаходило належного висвітлення в літературознавчих працях, хоч і публікувалися статті, що стосувалися, наприклад, таких проблем, як музика в житті того чи іншого письменника, але лише на рівні стосунків літераторів із живописцями, композиторами, іншими митцями. А мені хотілося сказати про синтез мистецтв, сказати те, про що не було сказано і написано. Не мені судити і оцінювати те, що вийшло, але я працював з великим задоволенням над цією монографією, відчував музичне наповнення поетичних рядків, колористику і багатобарвний світ творчості Лесі Українки» [5]. Безперечно, належно була оцінена науково-пошукова праця дослідника. У 1993 році професор Волинського державного університету імені Лесі Українки, завідувач кафедри історії і теорії української літератури Олександр Рисак був удостоєний обласної літературно-мистецької премії імені Агатангела Кримського за монографію «Лесин дивосвіт».

Дослідження наступних років удосконалювали та поглиблювали вибрану тему наукового дослідження синтезу мистецтв. 1996 року виходить друком монографія *«Мелодії і барви слова: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.»*, у якій автор, досліджуючи творчість митців порубіжжя кінця ХІХ – початку ХХ ст. (Лесі Українки, О. Кобилянської, О. Олесь, Б. Лепкого, М. Вороного, В. Винниченка) прагне висвітлити літературний процес крізь призму синтезу мистецтв. 1999 року побачив світ науково-методичний посібник *«У вимірах самотності і спокуси владою: Три драматичні поеми Лесі Українки – “У пущі”, “Кассандра”, “Камінний господар”»*, де по-новому осмислено класичну спадщину Лесі Українки, прочитує її в контексті свого часу. Весь цей далеко не повний перелік наукового доробку Олександра Рисака згодом переріс у потужну монографію *«“Найперше – музика у Слові”: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.»* (1999), у якій автор досліджує унікальне багатма своїми характеристиками явище синтезу мистецтв української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст., уміло синтезує, дає концепцію явища, «з цілою “китицею” творчих індивідуальностей, широкою проблематикою, жанровим багатством, розмаїттям стильових манер, заглибленням у внутрішній світ особистості» [9].

Науковий доробок Олександра Рисака став потужним здобутком українського літературознавства. Він розкошував здобутими знаннями і намагався усім відкрити могутню силу Лесиноного слова, яка надихала і його. Його виступи, виголошені на наукових конференціях, симпозіумах, свідчать про багаторічну працю та професійну зацікавленість, адже вони стосувалися постаті Лесі Українки, її життя та творчості, родинного та літературного оточення. Як зазначає М. Хмелюк, він: «був очікуваним учасником всесоюзних і всеукраїнських наукових конференцій, у його виступах не було фальшивого пафосу. Як оратор був розкутим, вільним, окрилений сміливими мріями, вірив у вічну ідею» [11, 23].

Про різносторонність інтересів професора О. Рисака може свідчити велика кількість статей, рецензій, виступів, методичні посібники і робота над тематичними бібліографічними покажчиками: «Лесья Українка і Волинь», «Каталог наукових праць, присвячених Лесі Українці», «Лесья Українка: Бібліографічний покажчик праць виклада-

чів, аспірантів та студентів ВДУ імені Лесі Українки (1957–2000)» (у співавторстві), яку він пропонував і своїм учням із числа студентів та аспірантів.

На превеликий жаль, передчасно пішов із життя професор Олександр Рисак. 2004 р. посмертно йому було присуджено Всеукраїнську премію Лесі Українки за подвижницьку працю на науковій ниві. На вшанування світлої пам'яті провідного педагога, науковця, письменника науково-дослідній лабораторії вивчення життя та творчості Лесі Українки, яку він очолював від 1993 року, було присвоєно ім'я професора та підготовлено нову фотоекспозицію, присвячену життєвому та творчому шляху дослідника.

Висновки. Велика творча праця на науковій ниві розпочата, професором Олександром Рисаком, не відійшла разом із ним у вічність, а продовжується його однодумцями та учнями, адже він виношував ідею про створення наукової школи дослідників творчості Лесі Українки. Тому вважаємо своїм обов'язком перед своїм Великим учителем укласти бібліографію праць Олександра Рисака про Лесю Українку.

БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ О. РИСАКА ПРО ЛЕСЮ УКРАЇНКУ

1974

1. **Подих часу** [Рец. на кн. : Дейч О. Дыхание времени. – М. : Сов. писатель, 1974] // Молодий ленінець. – 1974. – 14 лист.

1975

2. **Невідомі листи поетеси** // Молодий ленінець. – 1975. – 25 лют.
3. **Сучасник Лесі Українки** // Молодий ленінець. – 1975. – 7 серп.

1976

4. **Досвітні вогні запали** // Молодий ленінець. – 1976. – 24 лют.
5. **З нових перекладів Лесі Українки** // Жовтень. – 1976. – № 6. – С. 142–143.
6. **Леся Українка – прозаїк** [Рец. на кн.: Кулінська Л. Проза Лесі Українки. – К. : Вища шк., 1976] // Молодий ленінець. – 1976. – 6 лип.
7. **Проза Лесі Українки** [Рец. на кн.: Кулінська Л. Проза Лесі Українки. – К. : Вища шк., 1976] // Друг читача. – 1976. – 17 черв.

1977

8. **Біля пам'ятника (Лесі Українці)** // Молодий ленінець. – 1977. – 20 серп.
9. **Григорій Петніков – перекладач Лесі Українки** // Укр. літературознавство. – 1977. – Вип. 29. – С. 113–117.
10. **Леся Украинка и современность (к вопросу об изучении наследия украинской поэтессы после Великого Октября)** // Великий Октябрь и

развитие советской многонациональной литературы : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. науч.-теорет. конф. – Николаев, 1977. – С. 142–144.

11. **Осягаючи Лесине слово** // Вітчизна. – 1977. – № 4. – С. 172–179.

1978

12. **Мастерство переводчика (Поэзия Леси Украинки в переводах Марии Комиссаровой)** // Вопр. рус. лит. – 1978. – Вып. 1 (31). – С. 44–50.

13. **На шляху взаємозбагачення** // Молодий ленінець. – 1978. – 7 верес.

14. **«Перепусти через себе, через свою душу...» (Поэзия Леси Украинки в перекладах Маргарити Алігер)** // Укр. літературознавство. – 1978. – Вип. 31. – С. 44–50.

15. **Поэзия Леси Украинки в русских переводах (К вопросу о взаимодействии братских литератур)** : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Л., 1978. – 24 с.

1979

16. **Дарунок болгарським читачам** [Рец. на кн.: М. Коцюбински, Леся Українка. Избрани творби. – София : Народна култура, 1978] // Молодий ленінець. – 1979. – 26 лип.

17. **На шляху взаємозбагачення: Поэзия Леси Украинки в російських перекладах.** – Луцьк : Знання, 1979. – 24 с.

1980

18. **Мовою братерського єднання** [Рец. на видання творів Леси Украинки російською мовою в серії «Библиотека поэта».– М. : Сов. писатель, 1980] // Вітчизна. – 1980. – № 9. – С. 201–204.

19. **Поэзия Леси Украинки в переводах Вс. Рождественского** // Вопр. рус. лит. – 1980. – Вып. 2 (36). – С. 149–154.

20. **Цікаве видання, але...** [Рец. на альбом: Леся Українка: Життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях. – К. : Рад. шк., 1980] // Літ. Україна. – 1980. – 19 серп.

1981

21. **Два перевода Павла Антокольского из Леси Украинки** // Мастерство перевода. – 1979. – М. : Сов. писатель, 1981. – С. 285–299.

22. **Животворный источник духовного вдохновения: Поэзия Леси Украинки в русских переводах.** – Л. : Изд-во ЛДУ, 1981. – 147 с.

23. **Її ім'я – в серцях нащадків** // Молодий ленінець. – 1981. – 12 лист.

1985

24. **Знову неповторна «Пісня»** [Рец. на постановку драми-феєрії Леси Украинки «Лісова пісня» Львівським українським драматичним театром ім. М. Заньковецької. Гастролі на сцені Волинського обласного музично-драматичного театру імені Т. Шевченка, 1985] // Молодий ленінець. – 1985. – 20 лип.

25. **С. Маршак – переводчик Леси Украинки** // Вопр. рус. лит. – 1985. – Вып. 2 (46). – С. 100–105.

1986

26. **Лесин дивосвіт** // Літ. Україна. – 1986. – 20 берез.
27. **Леся Українка в болгарських перекладах і критиці** // Співець мужності і краси : тези доп. наук.-практ. семінару, присвяч. 115-й річниці з дня народження Лесі Українки (21–22 берез. 1986 р.). – Луцьк, 1986. – С. 41–43.
28. **Співець мужності і краси** // Рад. Волинь. – 1986. – 1 квіт.

1988

29. **Н. В. Гоголь в перекладах Лесі Українки (на матеріалі «Пропавшей грамоты»)** // Наследие Н. В. Гоголя и современность : тез. докл. и сообщ. научн.-практ. Гоголевской конф. (24–26 мая 1988 г.). – Нежин, 1988. – Ч. I. – С. 88–90.
30. **Літературна карта Волині** : бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – 88 с.

1989

31. **Леся Українка в болгарських перекладах і критиці (До проблеми українсько-болгарських літературних взаємин)** // Укр. літературознавство. – 1989. – Вип. 53. – С. 106–112.
32. **Сходинами часу** [Рец. на кн.: Дейч О. По сходинах часу. – К. : Мистецтво, 1989] // Рад. Волинь. – 1989. – 28 жовт.

1990

33. **Готуємось до Лесиного ювілею** // Педагог. – 1990. – 13 лист.
34. **Леся Українка і Волинь** : бібліогр. покажч. – Луцьк, 1990. – 53 с.
35. **На крилах любові і доброти** // Українка Леся. Грай, моя пісне! (Поезії, написані на Волині) : у 2 т. – Луцьк, 1990. – Т. 1. – С. 5–9.
36. **Осмислюючи проблеми синтезу мистецтв...** // Шляхи посилення практичної спрямованості у викладанні близькоспоріднених (української і російської) мов : тези доп. обл. міжвузів. наук.-практ. конф. (25–28 листоп. 1990 р.). – Одеса, 1990. – С. 99–100.
37. **Творчість Лесі Українки в оцінці М. Возняка** // Академік М. Возняк і розвиток української національної культури : тези наук. читань. – Л., 1990. – С. 63–64.

1991

38. **Відвідання Лесею Українкою і Оленою Пчілкою поля Берестецької битви** // Берестецькій битві – 340 років : тези II респ. наук.-практ. конф. (15 черв 1991 р.). – Рівне, 1991. – С. 72–73.
39. **До Лесиних джерел** // Леся Українка. Особистість. Творчість. Доля : тези доп. та повід. на міжвуз. наук.-метод. конф., присвяч. 120-річчю від дня народження Лесі Українки. – Луцьк, 1991. – С. 9–11.
40. **З Лесиного джерела (інтерв'ю)** // Педагог. – 1991. – 12 лют.
41. **Її любов і туга** // За єдність. – 1991. – 23 лют.
42. **Лесин дивосвіт (інтерв'ю журналістові Н. Балик)** // Рад. Волинь. – 1991. – 19 лют.
43. **«Леся Українка. Особистість. Творчість. Доля»** // За єдність. – 1991. – 23 лют.

44. **Музика та живопис у житті й творчості Лесі Українки (До проблеми становлення естетичного ідеалу)** // *Леся Українка: Особистість. Творчість. Доля* : тези доп. та повідомл. на міжвузів. конф., присвяч. 120-річчю від дня народження Лесі Українки. – Луцьк, 1991. – С. 20–21.
45. **Рік Лесиної шани** [інтерв'ю журналістові І. Пащуку] // *Червоний прапор (Рівне)*. – 1991. – 21 лют.
46. **«Я житиму сльозою серед співів...»** // *Волинь*. – 1991. – № 1. – Січ.–берез. – С. 163–172.

1992

47. **Внутрішній світ індивіда у творчій спадщині Лесі Українки та Олександра Олесь** // *Матеріали XXXVIII наук. конф. проф.-виклад. складу Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Луцьк, 1992. – Ч. II. – С. 184.
48. **«З співом на устах»** // *Педагог*. – 1992. – 13 лют.
49. **До Лесиних джерел** // *Світязь* : літ. зб. Волин. орг. Співки письм. України. – К. : Укр. письм., 1992. – С. 114–120.
50. **Лесин дивосвіт**. – Л. : Світ, 1992. – 184 с.

1993

51. **Внутрішній світ індивіда у творчій спадщині Лесі Українки та Олександра Олесь** // *У гірлянді шани Лесі Українки* : тези міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 120-річчю від дня народження Лесі Українки. – Житомир : Льонок, 1993. – С. 66–69.
52. **До джерел невмирущого таланту** // *Матеріали XXXIX наук. конф. проф.-викл. складу і студ. Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Ч. II. – Луцьк, 1993. – С. 265 (у співавтор. із Н. Палюх).
53. **Душа як домінанта авторської перцепції (Леся Українка та Олександр Олесь)** // *Леся Українка і сучасність* : тези доп. та повідомл. Міжнар. наук.-теорет. конф. (23–25 лист. 1993 р.). – Одеса, 1993. – С. 57–59.
54. **Образ Пророка в драматургії Лесі Українки** // *Матеріали XXXIX наук. конф. проф.-виклад. складу і студ. Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Ч. II. – Луцьк, 1993. – С. 271 (у співавтор. із Л. Сидун)
55. **Образ Іуди Іскаріота («На полі крові» Лесі Українки): Біблійна трактовка і її художня трансформація** // *Матеріали XXXIX наук. конф. проф.-виклад. складу і студ. Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Ч. II. – Луцьк, 1993. – С. 266 (у співавтор. із Н. Палюх).
56. **Проблема особистості в драматургії Лесі Українки** // *Матеріали XXXIX наук. конф. проф.-виклад. складу і студ. Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Ч. II. – Луцьк, 1993. – С. 267–268. (у співавтор. із Л. Тибольчук).
57. **Роль Михайла Драгоманова у творчому становленні Лесі Українки** // *Матеріали XXXIV наук. конф. проф.-виклад. складу і студ. Луцького пед. ін-ту ім. Лесі Українки*. – Ч. II. – Луцьк, 1993. – С. 270 (у співавтор. із О. Зизюк).
58. **Її ім'я – на нашій корогві** // *Педагог*. – Спецвип. – 1993. – 27серп.

1994

59. **Бездонні й чисті Лесині джерела** (інтерв'ю журналістові А. Філатенко) // Волинь. – 1994. – 24 лют.
60. **Невідомий переклад Лесі Українки російською** // Альма-матер. – 1994. – Чис. 7–8 (12–13). – Лист.–груд.
61. **Проблематика та основні мотиви збірки Лесі Українки «На крилах пісень»** // Матеріали ХІ науков. конф. проф.-виклад. складу і студ. ВДУ ім. Лесі Українки. – Ч. І. – Луцьк, 1994. – С. 55–56 (у співавтор. із О. Музичук).

1995

62. **«З любов'ю і захватом» (Леся Українка і просвітницький рух на Україні)** // Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє : Міжнар. наук. конф. : матеріали доп. – Одеса, 1995. – С. 163–165.

1996

63. **Високе світло імені та слова** // Джерела безсмертного слова: Лесині місця на Волині : іст.-краєзнавчі нариси, поезія. – Луцьк : Надстир'я, 1996. – С. 14–16.
64. **Мелодії і барви слова: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.** – Луцьк : Надстир'я, 1996. – 102 с.
65. **«Я житиму сльозою серед співів...»** // Наше слово. – 1996. – № 8. – С. 9.

1997

66. **«Кассандра» Лесі Українки: штрихи до історії написання** // Суспільствознавчі науки та відродження нації : зб. наук. пр. – Луцьк, 1997. – Кн. І. – С. 122–125.
67. **Леся Українка і Агатагел Кримський** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Луцьк, 1997. – Вип. 2. – С. 21–28.
68. **Трагедія правди чи неминучість долі? (Роздуми над «Кассандрою» Лесі Українки)** // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки. Філологічні науки (слов'янська філологія). – 1997. – № 12. – С. 103–109.

1998

69. **Геній на перехресті відкриттів і спекуляцій (Образ Лесі Українки в художній літературі)** // Віче. – 1998. – 30 лип. – С. 7.
70. **До імені видатної землячки** (інтерв'ю журналістові А. Філатенко) // Волинь. – 1998. – 24 лют.
71. **Драма любові** // «Камінний господар» Лесі Українки та феномен середньовіччя : зб. наук. пр. – Рівне : Перспектива, 1998. – С. 95–97.
72. **Із Лесиних джерел, із Лесиноного слова** (інтерв'ю журналістові Н. Гуменюк) // Віче. – 1998. – 26 лют.
73. **Творчі повтори як ознака стилю Лесі Українки** // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки: Філолог. науки (Лесезнавство). – 1998. – № 7. – С. 16–18.
74. **Трагедія правди чи неминучість долі?** // «Кассандра» Лесі Українки і європейський модерн : зб. наук. пр. – Острог, 1998. – С. 60–70.

1999

75. **Драматична поема Лесі Українки «У пущі» (спроба сучасного осми-слення)** // Українська філологія: школи постаті, проблеми : зб. наук. пр. Міжнар. конф., присвяч. 150-річчю від дня заснування каф. укр. словесності у Львів. ун-ті. – Львів : Світ, 1999. – Ч. I. – С. 489–496.
76. **Леся Українка: здобутки, втрати, перспективи** // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки: Філолог. науки (Лесезнавство). – 1999. – № 15. – С. 58–62.
77. **«Найперше – музика у Слові»: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – початку XX ст.** – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 402 с.
78. **Образ Лесі Українки в художній літературі** // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – С. 56–61.
79. **Порівняння у системі художнього мислення Лесі Українки (структура, специфіка, функціональні особливості)** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Луцьк, 1999. – № 1. – С. 61–72.
80. **Поганьблена, покривджена, розіп'ята – і воскресла...** // Олена Пчілка і Волинь : зб. наук. пр. Матеріали наук.-практ. конф. (29–30 черв.). – Луцьк, 1999.
81. **Постать Дон Жуана у потрактуванні Д. Г. Байрона, О. С. Пушкіна та Лесі Українки** // Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі Українки : Філолог. науки (Лесезнавство). – 1999. – № 10. – С. 9–12.
82. **Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – початку XX ст.** : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – К., 1999. – 40 с.
83. **У вимірах самотності і спокуси владою: Три драматичні поеми Лесі Українки – «У пущі», «Кассандра», «Камінний господар».** – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 70 с.
84. **Українська національна ідея у творчості провідних митців української літератури к. XIX – поч. XX ст.** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – 1999. – № 3. – С. 28–30.
85. **«Я буду вічно жити...»** (інтерв'ю журналістові Н. Клапійчук) // Досвітня зоря. – 1999. – 25 лют.

2000

86. **Каталог наукових праць О. Рисака, присвячених Лесі Українці.** – Луцьк, 2000. – 52 с.
87. **Треті наукові читання, присвячені Лесі Українці** // Слово і час. – 2000. – № 5. – С. 12–13.
88. **У дзеркалі Дон Жуана (Мандрівний сюжет у потрактуванні Д.-Г. Байрона, О. С. Пушкіна та Лесі Українки)** // Укр. мова та літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 2. – С. 57–61.

2001

89. **Автографів і листів у колекції не перерахувати** (інтерв'ю журналістові Яручикові В.) // Вісник. – 2001. – 5 квіт.
90. **До Лесі словом долетіти** // Незгасна зоря України: Поетична антологія. – Луцьк : Надстир'я, 2001. – С. 3–10.

91. **І дух, і пісня волі** (інтерв'ю журналістові В. Ворону) // Луцький замок. – 2001. – 22 лют.
92. **Леся Українка** : бібліогр. покажч. пр. викл., асп. та студ. ВДУ ім. Лесі Українки (1957–2000). – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. – 34 с. (у співавт. із А. Гайдою).
93. **Леся Українка та Іван Труш (До проблеми творчих взаємин)** // Леся Українка та родина Косачів в контексті української та світової культури : наук. зб. – Луцьк : Надстир'я, 2001. – С. 56–58.
94. **Міжнародна наукова конференція «Леся Українка і сучасність» (Луцьк, 2001)** // Проблеми славістики. – Луцьк, 2001. – № 3. – С. 60–65 (у співавт. із В. Зубовичем).
95. **Приходьмо до Лесі, як до храму** // Волинь. – 2001. – 24 лют.
96. **Причащаючись Лесиним словом (До 130-річчя від дня народження Лесі Українки)** // Луцьк, 2001. – 11 с.
97. **П'ять запитань магістра державного управління В. Ворона лесезнавцеві Олександрю Рисаку** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Луцьк, 2001. – № 1. – С. 28–33.
98. **Художній переклад як джерело і своєрідна форма компаративістики** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Луцьк, 2001. – № 4. – С. 108–112.

2002

99. **З нових надходжень** // Проблеми славістики : наук. часоп. – Луцьк, 2002. – Ч. 1. – С. 61–62.
100. **Міжнародна наукова конференція «Леся Українка і сучасність»** // Слово і час. – 2002. – № 5. – С. 92–93 (у співавтор. із В. Зубовичем).
101. **На злетах духовної спраги** // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Луцьк, 2002. – № 1. – С. 235–238.
102. **Уроки мастера** // Проблеми славістики : наук. часоп. – Луцьк, 2002. – Ч. 1. – С. 13–17.
103. **Художній переклад як система взаємодії літератур (на матеріалі автографів)** // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – Вип. 10 : Українська література в контексті світової літератури : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Одеса, 2002. – С. 273–280.

2003

104. **До Лесиних джерел** // Уроки рідного слова. Письменники Волині – дітям. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2003. – С. 141–142.
105. **Леся Українка: погляд з рубежу тисячоліть** // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2003. – С. 209–223.
106. **Родинний дух, високі устремління (Знайдено архів Лесі Українки)** // Світязь : Альманах Волин. орг. Нац. спілки письм. України. – Луцьк : Надстир'я, 2003. – С. 120–127.

2004

107. **Бездонні й чисті джерела (До дня народження Лесі Українки. Інтерв'ю журналістові А. Філатенко)** // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник

- менник: У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 63–67.
108. **До неї словом долетіти** // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник: У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 28–36.
109. **Леся Українка в болгарських перекладах і критиці** // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник: У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 55–63.
110. **Приходьмо до Лесі, як до храму** // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник: У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 25–28.

Список використаної літератури

1. Гей В. Доля, осяяна Лесиним словом / В. Гей // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник: У вінок світлої пам'яті О. Рисака // Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – 164 с.
2. Леся Українка : бібліогр. покажч. пр. викл., асп. та студ. ВДУ ім. Лесі Українки (1957–2000) / уклад. А. Гайда, О. Рисак. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. – 34 с.
3. Леся Українка : бібліогр. покажч. пр. викл., асп. та студ. ВДУ ім. Лесі Українки (2000–2005) / уклад. Л. Златогорська. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – 38 с.
4. Леся Українка і Волинь / упоряд. О. Рисак. – Луцьк : Волин. обл. друк., 1990. – 51 с.
5. Рисак О. Бездонні й чисті Лесині джерела: [інтерв'ю журналістові А. Філатенко] / О. Рисак // Волинь. – 1994. – 24 лют.
6. Рисак О. Із Лесиних джерел, із Лесиною слова [інтерв'ю журналістові Н. Гуменюк] / О. Рисак // Віче. – 1998. – 26 лют.
7. Рисак О. Лесин дивосвіт / О. Рисак. – Львів : Світ, 1992. – 184 с.
8. Рисак О. Мелодії і барви слова. Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – поч. ХХ ст. / О. Рисак. – Луцьк : Надстир'я, 1996. – 98 с.
9. Рисак О. «Найперше – музика у Слові»: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. : монографія / О. Рисак. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 402 с.
10. Рисак О. У вимірах самотності і спокуси владою. Три драматичних поеми Лесі Українки / О. Рисак // «У пущі», «Кассандра», «Камінний господар»: наук.-метод. посіб. / О. Рисак. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 70 с.
11. Хмелюк М. Незабутні «Забуті слова»: про значення літературознавчих досліджень О. Рисака / М. Хмелюк // Волинь філологічна: текст і контекст. Явище синтезу мистецтв в українській літературі : зб. наук. пр. / упоряд. О. Маланій. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – Вип. 10. – С. 19–24. – (Наук. вид.)